

پیش بینی کیفیت رابطه زناشویی براساس هیجان خواهی زوج ها

میترا رستگار نسب^۱، مریم حاجی لو^۲

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد مشاور خانواده، دانشگاه تهران جنوب (نویسنده مسئول)

^۲پزشک، دکترای تخصصی روانشناسی سلامت

چکیده

یکی از تصمیمات مهم هر فرد در زندگی، ازدواج است. مهم ترین مساله در ازدواج کیفیت و دوام ازدواج است. پژوهش حاضر با هدف بررسی کیفیت رابطه زناشویی براساس هیجان خواهی زوج ها صورت گرفت. روش پژوهش حاضر از نوع هدف بنیادی و از نوع روش انجام پژوهش، توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش تشکیل شده از زوج های مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر ری در بهار و تابستان ۱۴۰۱. نمونه گیری به صورت تصادفی ساده از بین مراجعه کنندگانی که تمایل به شرکت در پژوهش داشتند به تعداد ۹۷ نفر براساس جدول مورگان انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز در پژوهش از طریق ابزارهای پژوهش که عبارتند از: مقیاس کیفیت رابطه زناشویی (RDAS)، مقیاس هیجان خواهی زاکرمن-فرم پنجم (SSS) بود. داده های حاصل از انجام پژوهش با استفاده از روش های آمار توصیفی و استنباطی، همبستگی و در آمار استنباطی از رگرسیون خطی با برنامه SPSS تجزیه و تحلیل گردید. یافته های پژوهش نشان داد کیفیت رابطه زناشویی پیش بینی کننده هیجان خواهی در زوج ها می باشد. لذا طراحی برنامه ای جهت ارتقای کیفیت رابطه زناشویی زوج ها ضرورتی انکار ناپذیر است.

واژه های کلیدی: کیفیت رابطه زناشویی، هیجان خواهی، زوج ها

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه:

یکی از ابعاد روابط زوج‌ها کیفیت روابط زناشویی است که نقش اساسی در کیفیت روابط، ارزیابی کیفیت کلی ارتباط‌های خانوادگی دارد (برادبوری، فینچام و بیچ ، ۲۰۰۰). کیفیت روابط زناشویی مفهومی چند بعدی است و شامل ابعاد گوناگون ارتباط زوج‌ها مانند سازگاری، رضایت، شادمانی، انسجام و تعهد می‌شود (تروکسل ، ۲۰۱۴).^۳

ازدواج را می‌توان یکی از مهمترین تصمیم‌گیری‌ها در زندگی هر فرد دانست. مطالعه روابط زوجین، به روشن شدن چهارچوب‌های ساختاری که روابط زوج‌ها در آن شکل می‌گیرد، کمک می‌کند. سه روی‌آورد عمده برای مفهوم‌سازی کیفیت روابط زناشویی وجود دارد. روی‌آورد اول مربوط به لیوایز و اسپانیر (۱۹۷۹) است که کیفیت روابط زناشویی را ترکیبی از سازگاری و شادمانی می‌داند (ادیتال و لیو ، ۲۰۱۵). روی‌آورد دوم مربوط به فینچام و برادبوری (۱۹۸۷) است که بر اساس این روی‌آورد کیفیت روابط زناشویی منعکس‌کننده ارزیابی کلی فرد از رابطه‌ی زناشویی است (کرولی ، ۲۰۰۶). روی‌آورد سوم^۶ مربوط به مارکس (۱۹۸۹) است که تلفیقی از روی‌آورد لیوایز و اسپانیر و روی‌آورد نظامی بوئن است (تروکسل، ۲۰۱۴).^۸ مارکس نسبت به فرد، رابطه فرد با همسرش و رابطه فرد با دیگران بازخورد سیستمی دارد. از این دیدگاه یک فرد متأهل دارای سه زاویه شامل "زاویه درونی، زاویه همسری و زاویه بیرونی" است. اولین زاویه، خود درونی فرد است که در برگزیده زاویه همسری، زاویه بیرونی، بعد درونی فرد و تلاشها، انگیزه‌ها و انرژی‌های گوناگون است که به وسیله پیشینه طولانی از تمامی تجربه‌های زندگی فرد شکل می‌گیرد. زاویه دوم رابطه با همسر است. آن بخش از خود که به طور مداوم به همسر توجه می‌کند، با او هماهنگ می‌شود و از او مراقبت می‌کند. زاویه دوم پل استقلال-همبستگی است، به همین دلیل است که همسر به عنوان نیمه دوم شخص تصور می‌شود. زاویه سوم، هر نقطه تمرکز خارج از خود، بجز همسر را نشان می‌دهد. به عبارتی اینجا

^۱- marital quality

^۲- Bradbury, T., Fincham, F., & Beach, S.

^۳-Troxel, W. M.

^۴-Lewise, M., & Spanier, j.

^۵-Adital, B., & Lavee, Y.

^۶-Crowley, A.

^۷- Marks, N.

^۸-Bowen, M.

نیز از مثلث‌ها بحث می‌شود. منتها بر خلاف نظر بوئن که دیگری مهم را صرفاً یک شخص می‌داند، مارکس معتقد است که دیگری مهم می‌تواند شغل، سرگرمی و غیره نیز باشد. بر این اساس، مارکس کیفیت روابط زناشویی را چنین تعریف می‌کند: کیفیت روابط زناشویی نتیجه شیوه‌هایی است که افراد متأهل به طور نظامند خود را در این مثلث (سه زاویه) سازماندهی می‌کنند (تروکسل، ۲۰۱۴).

عناصر روان‌شناختی نظیر ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی افراد را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند که از جمله آنها هیجان خواهی است. هیجان خواهی یک ویژگی شخصیتی است که اولین بار توسط زاگرن، نظریه پرداز زیست شناختی که متأثر از دیدگاه آیزنگ بود مطرح و توصیف شد (کریمی، ۱۳۹۵). طبق نظریه زاگرن، هیجان خواهی تحت عنوان نیاز به تجارب و احساس های گوناگون، پیچیده، بدیع و تمایل به خطرجویی تعریف شده است (شولتز ۱۹۹۴؛ سید محمدی، ۱۳۹۷). به عبارتی هیجان خواهی نوعی تمایل ارثی برای شروع یک فعالیت مشتاقانه در پاسخ به محرک های جدید است. افراد با هیجان خواهی بالا معمولاً افرادی تنوع طلب، کم حوصله، تکانشی در رسیدن به پاداش، ناتوان در پذیرش ناکامی و عموماً نظم ناپایر هستند (اسمورتی، ۲۰۱۴). هم چنین ویژگی شخصیتی دیگری که می‌تواند اثرگذار باشد. تاب آوری می‌باشد. یکی از مباحث مهم در روان‌شناسی مثبت‌گرا که بسیار مورد توجه قرار گرفته است، تاب‌آوری است. اصطلاح تاب‌آوری در مورد افرادی به کار برده می‌شود که در برابر تنیدگی مقاوم‌تر هستند و نسبت به بیشتر افراد کمتر مستعد بیماری هستند و طول عمر بیشتری دارند (سیدی، ۱۳۸۶). افرادی که دارای این ویژگی هستند معمولاً بر زندگی خود کنترل بیشتری احساس می‌کنند، نسبت به آنچه انجام می‌دهند تعلق خاطر بیشتری دارند، در قبال عقاید و تغییرات جدید پذیرا هستند. به اعتقاد کوباسا (۲۰۰۰، نقل از فتحی ۱۳۸۸) تاب‌آوری یک سبک عمومی و یا شکلی از کارکردهاست که شامل مولفه‌های زیر است:

مولفه شناختی : مربوط به چگونگی تفسیر و درک رویدادها است.^۱

مولفه رفتاری : نحوه عملکرد و رفتار در پاسخ به رویدادهای محیطی است.^۱

مولفه هیجانی : مربوط به احساس یا روحیه تحاطفی فرد است.^۱

^۱stress

^۱Kobasa, S. C.

^۱cognitive

^۱behavior

از راهبردهایی برای کاهش برآیندهای منفی، سریع استفاده می کنند (برای مثال، اجتناب)، اما ضرورتاً عوامل تنیدگی را کاهش نمی دهند (هان، ۲۰۱۴). لذا در این پژوهش دنبال پاسخ گویی به این سوال هستیم که آیا کیفیت رابطه زناشویی براساس هیجان خواهی زوج ها قابل پیش بینی است؟

اهمیت و ضرورت پژوهش :

یکی از عوامل تهدید کننده سلامت جوامع، کیفیت روابط زوجین یا وضعیت سلامت خانواده است. طلاق نه تنها یکی از مسائل نهاد خانواده بلکه معضلی اساسی برای جامعه است. برای مثال بر اساس آمار ارائه شده از سوی سازمان ثبت احوال کشور در سال ۱۳۹۴، ۶۸۵۳۵۲ ازدواج و در همان سال ۱۶۲۷۶۵ طلاق ثبت شده است که این ارقام نشان دهنده نسبت ۲۰ درصدی آمار طلاق به ازدواج های ثبت شده است. به اعتقاد کارشناسان آمار طلاق در ایران به زلزله ای خاموش تبدیل شده، که هر روز در حال تکان دادن جامعه است. این امر نه تنها موجب آسیب روانی برای طرفین طلاق می شود، بلکه آسیب های اجتماعی و اقتصادی فراوانی نیز برای جامعه بوجود می آورد. بر اساس تحقیقات، مشکلات زناشویی عامل مهمی در ۵۰ درصد از پذیرفته شدگان بیمارستان های روانی است. مردان طلاق گرفته در معرض خطر روز افزون خودکشی، پذیرش در بیمارستان های روانی، آسیب پذیری در مقابل بیماری های فیزیکی و اقدام به خشونت هستند و زنان مطلقه در معرض خطر روز افزون افسردگی و مشکلات پزشکی مختلف قرار دارند (باقریان نژاد اصفهانی، ۱۳۸۰).

از سوی دیگر، صرف نظر تمام ازدواج هایی که منجر به طلاق می شوند، ازدواج های ناموفق زیادی نیز وجود دارند که زن و شوهر به دلایل مختلف مایل به جدایی نیستند (گریف و مالهرب ۲۰۰۱). نقل از خلیلی، برزگرکهنمؤیی، صاحبی و فراهانی، ۱۳۹۵). پژوهش ها همچنین نشان داده اند اختلاف ها، ناسازگاری ها و نارضایتی زوجها نه تنها باعث کاهش سلامت جسمی و بهداشت روانی همسران (اوربیک و همکاران، ۲۰۰۶)، درماندگی روان شناختی آنها (بشارت، تاشک، رضازاده، ۱۳۸۵)، افسردگی (بخشی، اسدپور و خدادادی زاده، ۱۳۸۶) می شود، بلکه به احساس تنهایی، پوچی، عزت نفس پایین، دشواری در

^۱emotive

^۱Haan, A.

^۱<https://www.sabteahval.ir/>

^۱Greef, A.P.& Malherbe.

^۱Overbeek, G.

عملکرد در انجام وظایف والدینی (فونگ، ۲۰۰۶) و اختلال در روابط و عملکرد اجتماعی همسران^۱ نیز می‌انجامد (نیلون، ۲۰۰۰). مدی، خوشابا (۲۰۰۲) و بشارت (۲۰۰۷) نشان دادند بر اساس تحقیقات افراد با تاب آوری بالا در مقایسه افراد با تاب آوری پایین مدیریت بهتری در شرایط فشارزا دارند و از استراتژی‌های مقابله‌ای مثبت‌تری استفاده می‌نمایند. سبک‌های مقابله‌ای افراد با تاب آوری بالا در چنین موقعیت‌هایی کارآمدتر است (دلاهایج فگایلارد و وندام، ۲۰۱۰). همچنین با گسترش شبکه‌های اجتماعی و از بین رفتن مرزها در بین خانواده‌ها هیجان‌پذیری افراد افزایش پیدا کرده است. لذا اهمیت پرداختن به این موضوعات دو چندان می‌شود.

اهداف پژوهش :

تعیین کیفیت رابطه زناشویی براساس هیجان‌خواهی زوج‌ها.

فرضیه پژوهش :

هیجان‌خواهی زوج‌ها، کیفیت رابطه زناشویی را پیش‌بینی می‌کند.

تعاریف مفهومی و عملیاتی

کیفیت رابطه زناشویی: کیفیت رابطه زناشویی مفهومی چند بعدی است، که شامل ابعاد سازگاری، رضایت، شادمانی، انسجام و تعهد می‌شود. که تابع نحوه تعامل زن و شوهر و شیوه‌های مقابله‌ای آنها با موقعیت‌های تنیدگی‌زای زندگی است (اسپانیرا^۲، ۱۹۷۹؛ فینچام، ۲۰۰۵).

---

^۱Fong, V.

^۲Niolon, R.

^۳Khoshaba, D. M.

^۴Lewis, R., Spanier, G.

کیفیت رابطه زناشویی: در این پژوهش منظور از کیفیت رابطه زناشویی نمره‌ای است که آزمودنی‌ها در مقیاس کیفیت رابطه زناشویی (سازگاری دوتایی) پالسی و لارسن (۱۹۹۵) می‌گیرند.

هیجان خواهی

تعریف مفهومی:

از اوایل دهه ی (۱۹۷۰) ماروین زاگرن یکی از روانشناسان دانشگاه دله ویر پژوهش های وسیعی در جنبه ی محدودی از شخصیت که هیجان خواهی می نامد، آغاز کرده است او معتقد است که این پدیده یک صفت ارثی است که با نیاز به احساس ها و تجربه های متنوع، بدیع و پیچیده و میل به خطرجویی جسمانی و اجتماعی به خاطر چنین تجربه هایی تعریف می شود (شولتز و شولتز، ۱۹۹۴، به نقل از سیدمحمدی، ۱۳۸۱).

زاگرن جهت سنجش میزان هیجان خواهی مقیاس هایی را به وجود آورد. تحقیقاتی که با استفاده از مقیاس هیجان خواهی انجام شد؛ نشان داد که بین انسان ها از لحاظ میزان هیجان خواهی تفاوت های زیادی وجود دارد. به علاوه به نظر می رسد، هیجان خواهی خصلتی است که در موقعیت های گوناگون از همسانی برخوردار است (اتکینسون، اتکینسون و هیلگارد، ۱۹۸۳، ترجمه از براهنی و همکاران ۱۳۶۸).

بررسی هیجانی (حسی)، آثار پروفیسور روانشناسی در میان بهترین های جهان نشان اختصاصی پروفیسور ماروین زاگرن، مقاله ای در مورد هیجان خواهان (۱۹۷۱) به عنوان یکی از مؤثرترین و برجسته ترین آثار در تاریخ روان شناسی است که همزمان با آثار محققانی همچون سایموند فروید، اسکینر، جین پایگت می باشد. مقاله زاگرن « ابعاد هیجان خواهی » یک ابزار سنجش شخصیتی جامع و فراگیر معروف به مقیاس هیجان خواهی (SSS) را توضیح می دهد. وی شرکت کنندگانی که با این بیانات «من گاهی اوقات دوست دارم کارهایی انجام دهم که کمی ترسناک هستند»، «من بعضی از چیزها را فقط به خاطر هیجانم دوست دارم»، موافق هستند را راهنمایی می کند، مقیاس هیجان خواهی (SSS) به روان شناسان کمک می کند تا گرایشات هیجان خواهی را ارزیابی کنند. یک طبقه بندی شخصی (فردی) اولین بار توسط زاگرن در سال ۱۹۶۴ ارائه شد، وی توضیح داد که افراد هیجان گرا به هیجانم شدید، تجربه های پیچیده، بدیع و متفاوت علاقه شدید دارند.

^{۱۶}Paleari, F. G., Regalia, C., Fincham, F.

^{۱۷}revised Dyadic Adjustment Scale

^{۱۸} Busby, D. M., & Larson, J. H.

تعریف عملیاتی:

هیجان خواهی در این پژوهش نمره ای است که دانش آموزان در آزمون هیجان خواهی زاکرمن کسب می کنند.

طرح پژوهش :

روش پژوهش حاضر از نوع هدف بنیادی است. از نوع روش انجام پژوهش، روش پژوهش حاضر توصیفی - همبستگی می باشد.

جامعه آماری :

جامعه آماری پژوهش تشکیل شده از زوج های مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر ری در بهار و تابستان ۱۴۰۱.

نمونه و روش نمونه گیری :

نمونه گیری به صورت تصادفی ساده از بین مراجعه کنندگانی که تمایل به شرکت در پژوهش داشته باشند انتخاب می شوند و به پرسشنامه های پژوهش پاسخ می دهند. به تعداد ۹۷ نفر براساس جدول مورگان انتخاب شدند.

ابزارهای پژوهش :

مقیاس کیفیت رابطه زناشویی (RDAS)

مقیاس کیفیت رابطه زناشویی باسبی، کران، لارسن و کریستنسن (RDAS) فرم تجدید نظر شده در سال ۱۹۹۵ ساخته شده است که برای سنجش میزان کیفیت روابط زناشویی به کار می رود. این مقیاس از ۱۴ گویه و ۳ خرده مقیاس توافق (عبارت های ۱ تا ۶)، رضایت (عبارت های ۷ تا ۱۰) و انسجام (عبارت های ۱۱ تا ۱۴) تشکیل شده است که در مجموع نمره کیفیت زناشویی را نشان می دهند و نمره های بالا نشان دهنده کیفیت زناشویی بالاست. آزمودنی پس از خواندن هر ماده به یکی از شش گزینه: «توافق دائم داریم»، «تقریباً توافق دائم داریم»، «گاهی توافق دائم داریم»، «اغلب اختلاف داریم»، «تقریباً

^۲Revised Dyadic Adjustment scale

همیشه اختلاف داریم» و «همیشه اختلاف داریم»، پاسخ می‌دهد. گزینه‌ها در یک مقیاس لیکرت بین ۶ درجه‌ای نمره گذاری می‌شوند. فرم اصلی این مقیاس ۳۲ سوال دارد که اسپانیر، بر اساس نظریه لیوایز و اسپانیر در مورد کیفیت زناشویی ساخته است.

اعتبار مقیاس به شیوه آلفای کرونباخ در مطالعه هولیست، کودی و میلر (۲۰۰۵) برای سه زیر مقیاس توافق، رضایت، انسجام به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۰ و ۰/۹۰ گزارش شده است (منتظری، ۱۳۸۴). همچنین ضرایب روایی همگرا با کیفیت زناشویی با پرسشنامه رضامندی زناشویی (اولسن ۱۹۸۳)، پرسشنامه ارزیابی همبستگی زوج‌ها (اولسن، پورتنر ۱۹۸۶)، مقیاس سازگاری توافق دونفری (اسپانیر، ۱۹۷۶)، به ترتیب (۰/۳۹، ۰/۳۶، ۰/۳۳) بدست آمده است (سفرچی تپل، ۱۳۹۰). در پژوهش یوسفی (۱۳۹۰)، ضرایب اعتبار به شیوه آلفای کرونباخ و تصنیف مقیاس کیفیت زناشویی برای ۱۴ ماده و ۳ عامل در کل پرسشنامه

(به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۸۹)، رضایت‌بخش بودند. در پژوهش نامقی (۱۳۸۸) از روش آلفای کرونباخ برای محاسبه ضریب اعتبار مقیاس استفاده شد و مقدار آن ۰/۷۷ بدست آمد. برای اعتبار مقیاس از روایی سازه استفاده گردید که مورد تأیید قرار گرفت. در پژوهش سفرچی تپل (۱۳۹۰) اعتبار مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۴ محاسبه شد. همچنین اعتبار درونی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ بدست آمد (منتظری، ۱۳۸۴).

مقیاس هیجان خواهی زاگرن-فرم پنجم (SSS):

این مقیاس شکل خلاصه شده از شکل چهارم مقیاس هیجان خواهی زاگرن است که در سال ۱۹۷۸ تهیه شده است. مطالعات بسیاری در زمینه این مقیاس، بر مبنای الگوی تحلیل عاملی صورت گرفته است. مقیاس هیجان خواهی شکل پنجم یک پرسشنامه ۴۰ ماده ایست که یک نمره کلی برای هیجان خواهی و ۴ نمره برای زیر مقیاس های ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و حساسیت به یکنواختی به دست می‌دهد (به نقل از رحمانیان و حسنی، ۱۳۸۴). مطالعات صورت گرفته

^۲Hollist, Cody. S, Miller. B.

^۲Olson.

^۲Porther.

توسط زاگرمین و همکاران (۱۹۷۸) در نمونه های انگلیسی و آمریکایی در حد رضایت بخش (از حداقل ۸۳ درصد تا حداکثر ۸۶ صدم) گزارش شده است.

پایایی و روایی آزمون:

ضریب پایایی این پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ در تحقیقات مختلفی در داخل کشور توسط کردمیرزا (۱۳۸۸) برابر ۰/۹۳، خلعتبری و بهاری (۱۳۸۹) برابر ۰/۸۹، مؤمنی، اکبری و شوریده (۱۳۸۸) برابر با ۰/۸۸ و بوده است و روایی این پرسشنامه در جامعه ایرانی به روش تحلیل عاملی توسط کردمیرزا (۱۳۸۸، نقل از پیلتن، ۱۳۹۰) مورد تأیید قرار گرفته است.

روش تجزیه و تحلیل داده ها :

داده های حاصل از انجام پژوهش با استفاده از روش های آمار توصیفی و استنباطی و به کمک نرم افزار spss ۲۵ تجزیه و تحلیل می گردد. در زمینه آمار توصیفی از میانگین، میانه، انحراف معیار، همبستگی و در آمار استنباطی از رگرسیون خطی استفاده می گردد.

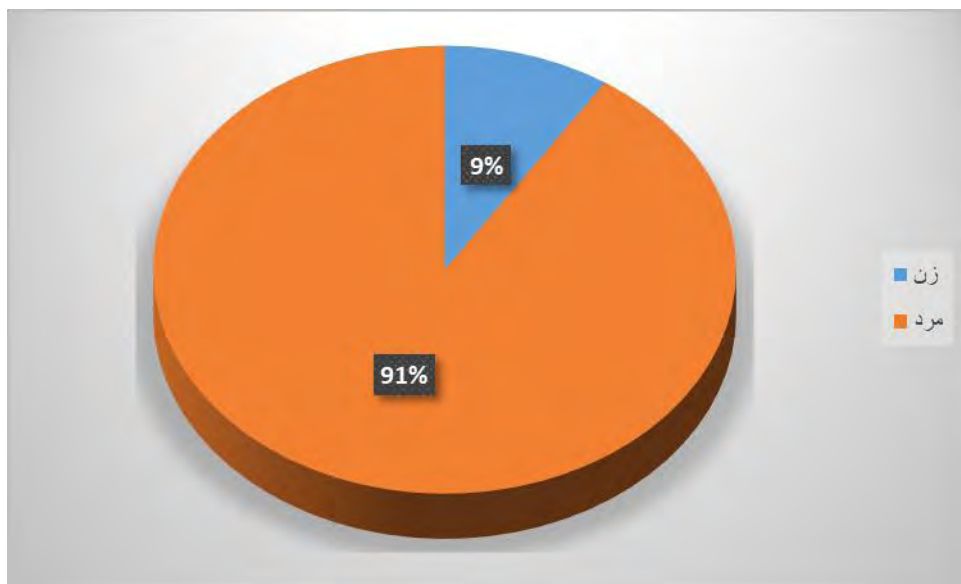
یافته های پژوهش بر اساس فرضیه های پژوهش ارائه شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده ها علاوه بر استفاده از شاخص های آماری چون فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار از روش های آمار استنباطی رگرسیون، و ضریب همبستگی و آزمون رگرسیون خطی استفاده شد.

۴-۱- بررسی ویژگی های جمعیت شناختی گروه نمونه

جدول (۴-۱): توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس جنسیت

جنسیت	شاخص های آماری	فراوانی	درصد
زن		۹	۹
مرد		۸۸	۹۱
مجموع		۹۷	۱۰۰

بنابر اطلاعات جدول (۱-۴) بیشترین میزان فراوانی مربوط به مردان می باشد.

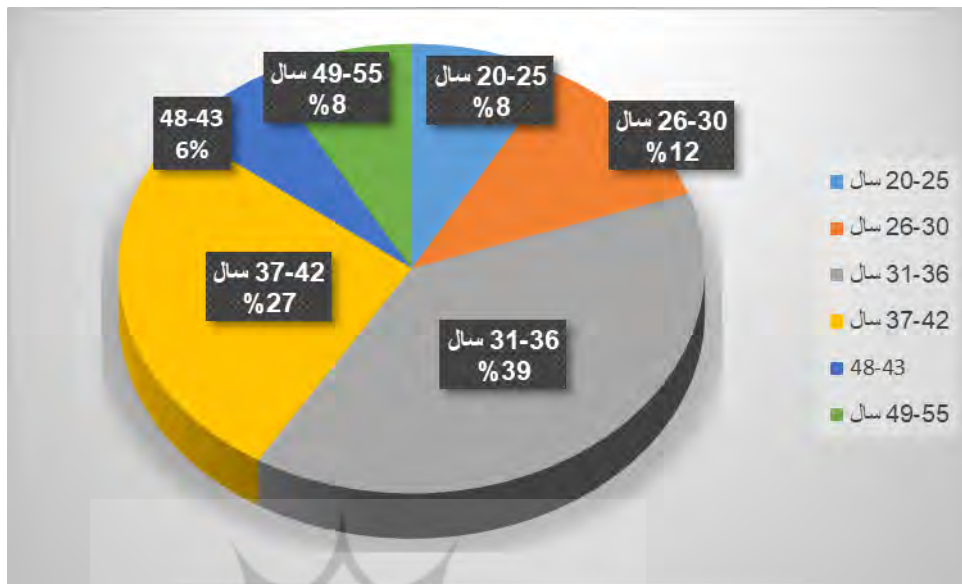
نمودار (۱-۴) مربوط به فراوانی جنسیت

جدول (۲-۴): فراوانی مربوط به سن آزمودنی ها

درصد	فراوانی	شاخص های آماری
۸	۸	سال ۲۵-۲۰
۱۲	۱۱	سال ۳۰-۲۶
۳۹	۳۸	سال ۳۶-۳۱
۲۷	۲۶	سال ۴۲-۳۷
۶	۶	۴۸-۴۳
۸	۸	سال ۵۵-۴۹
۱۰۰	۹۷	مجموع

با توجه به جدول (۲-۴) بیشترین فراوانی متعلق به ۳۱-۳۶ سال بوده است.

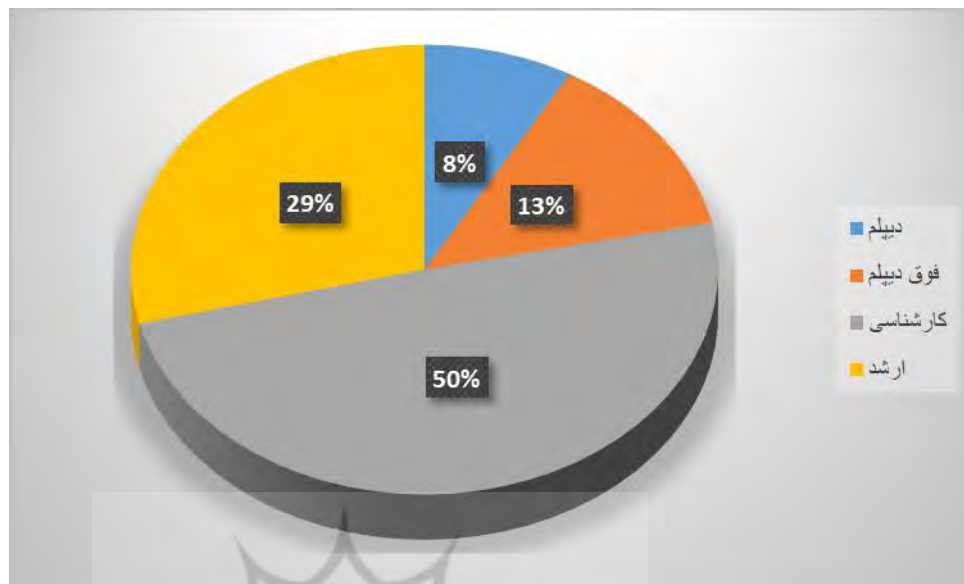

نمودار (۲-۴): مربوط به فراوانی سن

جدول (۳-۴): فراوانی مربوط به تحصیلات

درصد	فراوانی	شاخص های آماری	تحصیلات
۸	۸		دیپلم
۱۳	۱۳		فوق دیپلم
۵۰	۴۸		کارشناسی
۲۹	۲۸		ارشد
۱۰۰	۹۷		مجموع

با توجه به جدول (۳-۴) بیشترین فراوانی متعلق به کارشناسی بوده است.

نمودار (۳-۴): مربوط به فراوانی تحصیلات

۲-۴- آزمون نرمال بودن متغیرها

از آنجائی که نرمال بودن متغیرها شرط لازم برای انجام آزمون‌های مربوطه می‌باشد ابتدا آزمون نرمال بودن را برای متغیرها انجام می‌دهیم.

فرض صفر و فرض مقابل آزمون نرمالیتی به صورت زیر است:

H_0 : توزیع متغیرهای موجود نرمال است

H_1 : توزیع متغیرهای موجود نرمال نیست

جهت آزمون فرض بالا از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده می‌شود. در این آزمون هر گاه سطح معناداری کمتر از ۰.۵ باشد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان رد می‌شود.

جدول (۴-۴): آزمون نرمال بودن (کولموگروف- اسمینروف)

کیفیت روابط زناشویی	هیجان خواهی	
۷۹/۶۵۴۲	۸۴/۲۶۶۹	میانگین
۹۷	۹۷	تعداد
۰/۷۴۵	۰/۶۱۴	کولموگروف اسمیرنوف
۰/۶۵۴	۰/۸۴۵	معناداری

با توجه به جدول (۴-۴) نظر به اینکه مقدار Sig برای متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ است فرض H0 که فرض نرمال بودن داده ها است پذیرفته می شود. پس نتیجه می گیریم که داده ها نرمال هستند.

۳-۴- یافته های استنباطی

با توجه به داده های نمونه که نرمال هستند ما ضریب همبستگی پیرسون را برای بررسی ارتباط متغیر مورد استفاده قرار می دهیم در این ضریب مقدار بالای آماره پیرسون و Sig کمتر از ۰,۰۵ دلیل بر معناداری و ارتباط متغیر هست.

جدول (۴-۵): جدول کلی مدل رگرسیون

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد	دوربین واتسن
۰/۰۶	۰/۴	۰/۰۴	۱/۴۹۱۹۷	۲/۴۳۴

جدول (۴-۵) نشان می دهد که مقدار ضریب تعیین برابر با ۰/۴ بدست آمده است و با توجه به اینکه در روش اینتر کلیه ی متغیرها همزمان وارد معادله می شوند، بنابراین این مقدار نشان می دهد ۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته (کیفیت رابطه زناشویی) توسط متغیر مستقل (هیجان خواهی زوج ها) تبیین می شود. همچنین با توجه به اینکه مقدار دوربین واتسن ۲/۴۳۴ حاصل شد که عددی بین ۱/۵ تا ۲/۵ است استقلال خطاها تایید و پیش شرط رگرسیون برقرار است.

نمودارهای فوق نشان می دهد شرط نرمال بودن و خطی بودن رگرسیون برقرار است و امکان تحلیل رگرسیون وجود دارد.

جدول (۴-۶): جدول آنوا

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	مربع میانگین	آماره F	سطح معناداری
رگرسیون	۰/۰۳۳	۲	۰/۰۱۷	۰/۰۰۷	۰/۰۱
باقیمانده	۸۵۶/۰۵۳	۹۴	۲/۲۴۷		
کل	۸۵۶/۰۸۷	۹۶			

جدول (۴-۶) نشان دهنده ی آن است که رگرسیون بین متغیرها در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار بوده و بعبارت دیگر خطی بودن رگرسیون در سطح ۹۹ درصد تایید می شود.

جدول (۴-۷): رگرسیون

سطح معناداری	آماره t	استاندارد شده	استاندارد نشده		مدل
		Beta	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۰	۶۲/۰۲۷		۰/۸۵۰	۵۲/۷۱۱	مقدار ثابت
۰/۰۴	۰/۰۲۹	۰/۲۹	۰/۰۵۱	۰/۰۰۲	هیجان خواهی زوج ها

جدول (۴-۷) اطلاعات اصلی معادله و تحلیل رگرسیونی را نمایش می دهد. بر این اساس و با توجه به ستون جدول، می توان معادله ی پیش بینی کننده ی کیفیت رابطه زناشویی را به صورت زیر ترسیم نمود:

$$\text{کیفیت رابطه زناشویی} = ۵۲/۷۱۱ + \text{هیجان خواهی زوج ها} (۰/۰۰۵)$$

همچنین جهت تعیین حساسیت متغیر وابسته نسبت به متغیرهای مستقل می توان از ستون بتا استفاده کرد بر این اساس به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیر مستقل، انحراف معیار متغیر وابسته به میزان بتا جابجا می شود. که بر اساس جدول بالا بیشترین حساسیت نسبت به تاب آوری با مقدار بتا ۰/۴، و سپس شبا ۰/۰۲۹ به هیجان خواهی زوج ها بود. که اهمیت متغیرها را به ترتیب جهت پیش بینی کیفیت رابطه زناشویی نشان می دهد.

فرضیه پژوهش: هیجان خواهی زوج ها، کیفیت رابطه زناشویی را پیش بینی می کند.

جدول (۴-۱۱) آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای فرضیه پژوهش

متغیر مستقل: هیجان خواهی	متغیر های وابسته	ضریب همبستگی (پیرسون)	ضریب معناداری (Sig)	تعداد	آلفا
	کیفیت رابطه زناشویی	۰/۳۶۳	۰/۰۰۹	۹۷	۰/۸۱

با توجه به نتایج حاصل از آزمون ضریب همبستگی نتایج نشان داد که میزان ضریب همبستگی برای متغیر هیجان خواهی برابر ۰/۳۶۳ با مقدار ضریب معناداری (۰/۰۰۹) به دست آمده است. نتیجه حاکی از معنادار بودن مقدار ضریب همبستگی است زیرا سطح معناداری کمتر از حد استاندارد (۰/۰۵) به دست آمده است. بنابراین هیجان خواهی زوج ها، کیفیت رابطه زناشویی را پیش بینی می کند. و فرضیه پژوهش تأیید شد.

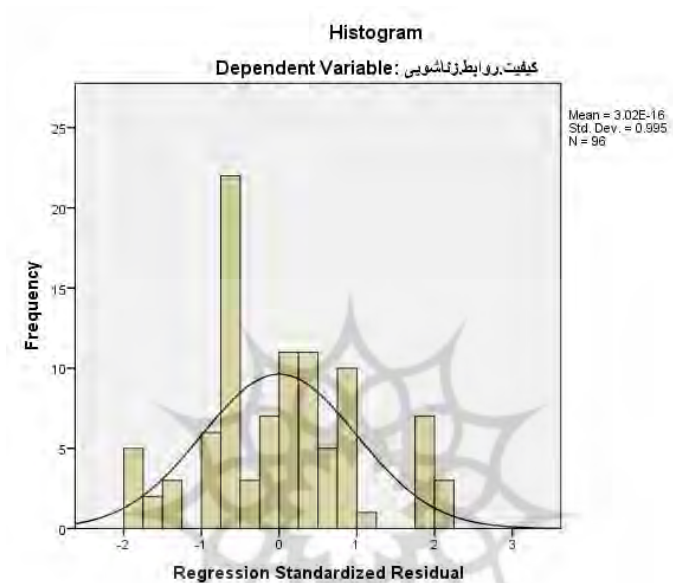
جدول (۴-۱۲): آنوا مربوط به فرضیه پژوهش

مدل	Sum of Squares	درجه آزادی	Mean Square	آماره	ضریب معناداری
رگرسیون هیجان خواهی) Residual مجموع	۳۷۲۷/۸۴۵	۱	۳۷۲۷/۸۴۵	۷/۳۰۳	۰/۰۰۹
	۲۴۵۰۱/۵۷۵	۹۵	۵۱۰/۴۴۹		
	۲۸۲۹/۴۲۰	۹۶			

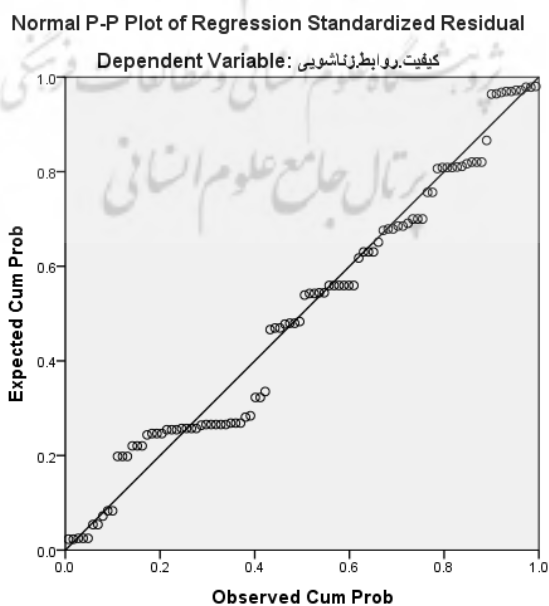
با توجه به جدول (۴-۱۲) مقدار ضریب معناداری در رگرسیون بدست آمده و آماره موجود نتیجه حاکی از این است که هیجان خواهی زوج ها، کیفیت رابطه زناشویی را پیش بینی می کند. (مقدار ضریب معناداری ۰/۰۰۹). بنابراین فرضیه سوم تأیید شد.

جدول (۴-۱۳) رگرسیون خطی فرضیه پژوهش

مدل	B	انحراف استاندارد	Beta	t	sig
مقدار ثابت	۵۶/۹۷۰	۱۰/۵۹۴		۵/۳۷۷	۰/۰۰۰
هیجان خواهی	۱/۲۵۵	۰/۴۶۴	۰/۳۶۳	۲/۷۰۲	۰/۰۰۹

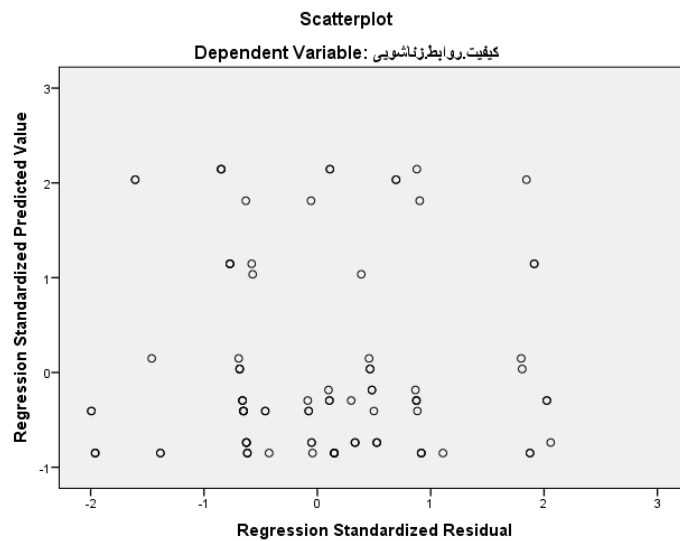

نمودار (۴-۱۰): نمودار هیستوگرام مرتبط با فرضیه پژوهش

نمودار (۴-۱۱): نمودار بررسی نرمالیتت رگرسیون مرتبط با فرضیه پژوهش

نمودار (۴-۱۲): نمودار نقطه ای بررسی نرمالیتت رگرسیون مرتبط با فرضیه پژوهش

بحث و نتیجه گیری:

تبیین یافته های پژوهش:

فرضیه پژوهش: هیجان خواهی زوج ها، کیفیت رابطه زناشویی را پیش بینی می کند. براساس یافته های آماری پژوهش نتایج حکایت از معنادار بودن مقدار ضریب همبستگی است زیرا سطح معناداری کمتر از حد استاندارد (۰/۰۵) به دست آمده است. بنابراین هیجان خواهی زوج ها، کیفیت رابطه زناشویی را پیش بینی می کند. یافته های پژوهش حاضر به صورت مستقیم و غیر مستقیم با یافته های پژوهش ترابی، بخشایش و زارعی (۱۳۹۹)، عابدی و چراغی (۱۳۹۵)، دوماس، میلر و اسپ (۲۰۱۷)، در پژوهش دیگری که توسط مولر، دریر، بوتل و ولفلینگ (۲۰۱۶)، اسکندری و هلمی (۲۰۱۴)، رید، آمارو، ماتسوماتو و کایسون (۲۰۰۹)، مارتینز، استور، الکساندر و شیلکات (۲۰۰۸) و دیگران همسو می باشد.

لذا در تبیین یافته های پژوهش حاضر در این قسمت می توان گفت که هیجان ها و مکانیزم های مربوط به آن در روابط میان زوجین موثر است. هیجان های مثبت و تعاملاتی که در پی آن می آید موجب صمیمیت زوج ها می شود. در واقع کیفیت رابطه زناشویی می تواند تحت تاثیر راهبردهای هیجانی افراد باشد. و هیجان خواهی افراد در روابط می تواند افراد را به این سمت سوق دهد که راه های مختلفی را برای بهبود روابط خود امتحان کنند. لذا با توجه به این که میزان هیجان خواهی در

افراد پیش بینی کننده خوبی برای کیفیت روابط زناشویی می باشد. نشان می دهد که افراد با سطح هیجان خواهی بالا زمانی که شریک زندگی همخوان از نظر هیجانی دارند در مواجهه با چالش های زندگی برخورد سازگارانه تری داشته و دائم در حال بهبود روابط خود هستند. و از طرفی می توان بیان کرد زمانی که یکی از زوجین سطح هیجان خواهی کمتری در رابطه دارد زودتر به سطح ملال در رابطه می رسد و این عدم همخوانی می تواند آزار دهنده باشد. در مجموع افراد با هیجان خواهی بالا چون ریسک پذیری و گشوده گی بیشتری نسبت به مسائل دارند این توانمندی را دارند که در شرایط مختلف روابط زناشویی خود را تنظیم کرده و به سمت بهبود حرکت کنند. لذا افزایش هیجان خواهی در افراد می تواند پیش بینی کننده کیفیت خوب روابط زناشویی باشد.

پیشنهادات:

- انجام پژوهش در جوامع دیگر با فرهنگ های دیگر و مقایسه نتایج آن با نتایج پژوهش حاضر.
- انجام پژوهش با کنترل متغیرهای مزاحمی چون فرهنگ، وضعیت اقتصادی، وضعیت اجتماعی و...

محدودیت ها:

- کمبود وجود تحقیقات مشابه در کشور و حتی خارج از کشور از مهمترین محدودیت این پژوهش می باشد که امکان مقایسه نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات مشابه را امکان پذیر نکرد.
- از آنجایی که در این پژوهش نمونه ها دارای شرایط متفاوت بودند، و عواملی از قبیل فرهنگ، محیط اجتماعی، شرایط اقتصادی و ... در پژوهش به صورت کامل کنترل نشده اند، لذا این شرایط امکان تعمیم نتایج به همه افراد جامعه را محدود می کند.

منابع

- ۱-اکبری شایه، یحیی، وطن خواه، محمد، زرگر، یداله، تیموری باخرزی، نسیم و احمدیان، علی (۱۳۹۲). رابطه ویژگی های شخصیتی (روان رنجوری، توافق) هیجان خواهی، ناگویی خلقی و سبک های مقابله ایی با آمادگی به اعتیاد در دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی. ۳۳، ۱۶۳-۱۷۹.
- ۱- ریو، جان مارشال (۲۰۱۱). انگیزش و هیجان. ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۳۹۵). تهران: موسسه نشر ویرایش.
- ۲- زرگر، یداله، نجاریان، بهمن و نعمی، عبدالزهر (۱۳۸۷). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی، نگرش مذهبی و رضایت زناشویی با آمادگی اعتیاد به مواد مخدر. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز. ۳ (۱۵)، ۹۹-۱۲۰.

- ۳- سیف، علی اکبر (۱۳۹۶)، تغییر رفتار و رفتار درمانی: نظریه‌ها و روش‌ها، نشر دوران، تهران، چاپ بیست و دوم
- ۴- شاملو، سعید (۱۳۹۱). مکتب‌ها و نظریه‌ها در روانشناسی شخصیت، تهران، رشد.
- ۵- شفیق آبادی، عبدالله، ناصری، غلامرضا. (۱۳۹۴). نظریه‌های مشاوره و روان درمانی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ۶- شفیق آبادی، عبدالله (۱۳۹۳)، مقدمات راهنمایی و مشاوره: مفاهیم و کاربردها، انتشارات رشد، تهران
- ۷- شولتز، دوآن، شولتز، سیدنی آلن (۲۰۰۹). نظریه‌های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۳۹۲). تهران: موسسه نشر ویرایش.
- ۸- عسگری، پرویز؛ عنایتی، میر صلاح الدین؛ عسگری، مانا و روشنی، خدیجه (۱۳۹۰). رابطه‌ی مسوولیت پذیری، ریسک پذیری و هیجان خواهی با تیپ D. مجله اندیشه و رفتار، دوره‌ی ۵، شماره ۲۰. صفحه ۱۷-۲۴.
- ۹- محمودی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی (هیجان خواهی، ابراز وجود، سرسختی روانشناختی)، نگرش مذهبی و رضایت زناشویی با آمادگی به اعتیاد به مواد مخدر در مردان و زنان متأهل شهرستان اراک. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی. دانشگاه آزاد واحد اراک.
- ۱۰- مهرابی زاده هنرمند، مهناز، فتحی، کیهان و شهنی ییلاق، منیجه (۱۳۸۷). بررسی افسردگی، هیجان خواهی، پرخاشگری، سبک‌های دلبستگی و وضعیت اقتصادی اجتماعی به عنوان پیش‌بینی‌های وابستگی به مواد مخدر در نوجوانان پسر شهر اهواز، مجله علوم تربیتی و روانشناسی شماره ۱۵، (۱)، ۱۷۸-۱۵۳.
- ۱۱- ندر زندن، ج (۱۳۹۲). روان شناسی رشد. ترجمه حمزه گنجی. تهران: انتشارات سمت.
- ۱۲- باقری، ا. (۱۳۸۰). رابطه کیفیت زناشویی با موقعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خانواده از دیدگاه زنان دارای همسر منطقه ۱۲ تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه الزهرا.
- ۱۳- باقریان‌نژاد اصفهانی، ز. (۱۳۸۰). مقایسه ابعاد نارضایتی زناشویی زنان و مردان متقاضی طلاق شهر اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره، دانشگاه تربیت معلم.
- ۱۴- بخشی، ح. اسدپور، م. و خدادادی زاده، ع. (۱۳۸۶). ارتباط رضایت از روابط زناشویی با افسردگی زوجها. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین، ۱۱(۲)، ۴۳-۳۷.
- ۱۵- پاداش، ز. (۱۳۸۹). بررسی اثربخشی درمان مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی بر رضایت زناشویی همسران شهر اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- ۱۶- خلیلی، ش. برزگر کهنمویی، س. صاحبی، ع. و فراهانی، ح. (۱۳۹۵). اثربخشی مداخله مبتنی بر نظریه انتخاب و واقعیت‌درمانی بر رضایت زناشویی. فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی، ۷(۱)، ۱-۲۳.

- ۱۷-خمسه، ا. و حسینیان، س. (۱۳۸۷). بررسی الگوهای صمیمیت در دانشجویان متأهل. مطالعات زنان، ۶ (۱۶).
- ۱۸-دانش، ع. وحیدریان، م. (۱۳۸۵). رابطه علاقه و احترام متقابل با رضایت زناشویی همسران در شهرستان قم. مجله تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، ۵ (۱۸).
- ۱۹-کوئیلیام، سوزان. (۲۰۰۳). مثبت‌اندیشی و مثبت‌گرایی کاربردی. ترجمه براتی سده، ف؛ صادقی، ا. تهران: جوانه رشد.
- ۲۰-گاجل، ر. (۱۳۸۷). روان‌شناسی رشد. ترجمه خویی‌نژاد، غ. تهران: نشر رشد.
- ۲۱-موسوی، ا. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش مثبت‌اندیشی بر کیفیت زندگی و تاب‌آوری زنان مبتلا به سرطان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی شاهرود.
- ۱-Ckobasa, F. & Loo, D. H. (۱۹۹۹). Hardiness, self – concept and academic . *Journal of Psychology and Health* vol ۱ ۹۴-۵۸
- ۲-Ckobasa, F. & Loo, D.H. (۲۰۰۹). Hardiness, self – concept and academic . *Journal of Psychology and Health* ,vol ۵ ۱۶۵-۱۶۹
- 3-Cong, M. (2007). Does status in inconsistency matter for marital quality? *Journal of family Issues*, 28: 1582-1610.
- ۴-Connor, K. M., & Davidson, J. R. T. (۲۰۰۳). Development of new resilience scale: the Connor-Davidson Resilience scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, ۱۸, ۷۶-۸۲.
- 5-Crowley, K.A. (2006). The relationship of adult attachment style and interactive in conflict styles to marital satisfaction. Ph.D. Dissertation. Texas A&M University.
- 6-Dasgupta, A. (2017). Link between environmental factors, personality factors, and addiction. *Alcohol, Drugs, Genes and the Clinical Laboratory*, 45(3): 89-105.
- 7-Dlahajj, R., Gaillard, A.W.K., & Vandam, k. (2010). Hardiness and the response to stressful situations: Investigating mediating processes. *Personality and Individual Differences*, available on line 14 may 2010.
- 8-Docan- Morgan, T. & Docan. C.A. (2007). Internet Ind elity: Double standards and the differing views of women and Men. *Communication Quarterly*. Vol. 55No. 3: 311-342.
- ۹-Donaldson, S. I., Dollwet, M., & Rao, M. A. (2014). Happiness, excellence, and optimal human functioning revisited: Examining the peer-reviewed literature linked to positive ۱۰- psychology. *The Journal of Positive Psychology*, <http://dx.doi.org/10.1080/17439760.2014.943801>
- 11-Doumas, D., Miller, R., & Esp, S. (2017). Impulsive sensation seeking, binge drinking, and alcohol-related consequences: Do protective behavioral strategies help high risk adolescents? *Addictive Behaviors*, 64(3): 6-12.
- 12-Drohan, S. H. (2002). Managing early childhood obesity in the primary care setting: A behavior modification approach. *Journal Pediatric Nursing*, 28(6), 599-610.
- ۱۳-Emmons, R. A., & McCullough, M. E. (۲۰۰۳). Counting blessings versus burdens: An experimental investigation of gratitude and subjective well-being in daily life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 377 .
- 14-Eskandari, H; Helmi, S. (2014). The role of impulsivity, risk-taking, and sensation-seeking in people prone to substance abuse. *Applied Psychology*. 6: 48-60.

- 15-Finch, T. (2005). Relationship Satisfaction Among Lesbian Couples: The effects of fusion and love styles. Doctoral thesis. Miami institute of psychology of the Caribbean center for advanced studies.
- 16-Gholami Haidarabadi, Z. (2014). Effectiveness of reality therapy education to increase happiness and hardiness of mothers who have blind child. Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review, 3.(۱۰)
- 17-Glaser, W. (2011). Choice Theory, Introduction to Psychology hope. Translator Ali Sahebi. Publications sayeye sokhan; 12-15.
- ۱۸-Myers, J., & Salowi, A (۲۰۰۰). A Self-help Approach to Health Promotion in population. Professional perspectives, second edition, ۱۱-۲۰.
- 19-Nikmanesh Z, Jalilvand M, Zandvakili M. The Effect of Positive Thinking Training on Reduction of Depression, Stress and Anxiety of Juvenile Delinquents. International Journal of Medical Toxicology and Forensic Medicine. 2014; 4(2): 55-62

